

ALTERNATİF UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM YÖNTEMLERİ MASAYA YATIRILDI

Türkiye'nin dört bir yanından Özel Hukuk ve Ceza Hukuku ile İdari Uyuşmazlıklar Çerçevesinde Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri Sempozyumu'na katılan hukukçular adaletin nabzını Antalya'da tuttu. TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, **"Huzurumuz ve güvenimiz için güçlü bir ekonomiye sahip olmanın temel şartlarının başında, iyi işleyen bir hukuk sistemine sahip olmak gelmektedir"** dedi.

Özel Hukuk ve Ceza Hukuku ile İdari Uyuşmazlıklar Çerçevesinde Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri Sempozyumu, TOBB, Adalet Bakanlığı, Danıştay ve Yargıtay işbirliğinde, Antalya'da gerçekleştirildi. Dört gün süren Sempozyum'da hukuk ve adalet sistemiyle ilgili sorunlar masaya yatırıldı. TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Adalet eski Bakanı Kenan İpek, Danıştay Başkanı Zerrin Güngör ile Yargıtay Birinci Başkanı İsmail Rüştü Cirit'in katılımıyla yapılan Sempozyum'un ilk günü, alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinin önemi ile Türkiye'deki alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri değerlendirilerek, alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerindeki iyi uygulama örnekleri yabancı uzmanlar tarafından anlatıldı. İkinci ve üçüncü günlerde ticaret ve iş hukuku başta olmak üzere adli ve idari yargı konularındaki 15 ayrı teknik çalışma grubu alternatif uyuşmazlık yöntemlerini tartıştı.

HİSARCIKLIOĞLU: "TAHKİM VE ARABULUCULUK, İŞ DÜNYASININ SIKLIKLA TERCİH ETTİĞİ YÖNTEMLERDİR"

Sempozyum'un açılış oturumunda konuşan TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu,

toplumların ortaya çıktığı ilk günden bu yana öyle ya da böyle bir hukukun varlığından söz edebileceğini söyledi.

Hisarcıklıoğlu, iş insanları için vaktin nakit olduğunu, bu nedenle, özellikle ticari ihtilafların çözümünün hızlı, pratik ve güvenilir bir şekilde yapılmasının çok önemli olduğunu altını çizdi. Ticari uyuşmazlıkların adil bir çözüme ulaşmadığı bir ortamda, iş dünyasının ya atacağı adımları güvensiz atmak zorunda kaldığını ya da bu adımları atmayarak mevcut durumunu koruduğunu anlatan Hisarcıklıoğlu, bunun bir sonucu olarak, ticaret ve ekonomik büyümenin olumsuz etkilendiğini, bu yüzden iş dünyasının, ticari uyuşmazlıklarda alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerini benimsediğini ifade etti.

Hayata geçtiği andan itibaren tahkim ve arabuluculuk, iş dünyasının sıklıkla tercih ettiği yöntemler olduğuna değinen TOBB Başkanı şöyle konuştu: "

"TOBB olarak, Ticaret ve Sanayi Odalarımızda arabuluculuk merkezleri oluşturmaya başladık. İstanbul Tahkim Merkezi'ni kurduk. Duayen bir hukukçumuz Prof. Ziya Akıncı, merkezin başkanlığına seçildi. Ülkemizde alternatif uyuşmazlık yöntemlerinin kullanımı arttıkça, İstanbul bu coğrafyada uyuşmazlık çözüm merkezi haline gelecek.

Ülkemizde olduğu gibi komşu coğrafyamızda da tahkim ve arabuluculuk konusunda Türk iş dünyası olarak tecrübelerimizi paylaşıyoruz. Türk iş dünyasının Başkanı olarak, Filistinli ve İsraili iş insanları arasındaki anlaşmazlıkların çözümü için kurulan Kudüs Tahkim Merkezi'nin Başkanlığını yürütüyorum. Yine Lefkoşa Forumu çalışmalarımız kapsamında, Kıbrıs'ta Türk ve Rum iş dünyası arasında yaşanan anlaşmazlıkların çözümü için, Lefkoşa Tahkim Merkezi'nin kuruluş çalışmalarına devam ediyoruz."

► Sempozyum'da, alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerindeki iyi uygulama örnekleri yabancı uzmanlar tarafından anlatıldı.

HİSARCIKLIOĞLU: “DAVA AÇMAYI, MAHKEMELERİ SEVEN BİR MİLLET HALİNE GELDİK”

Son yıllarda toplum olarak husumeti, dava açmayı, mahkemeleri seven bir millet haline geldiğine dikkat çeken Hisarcıklıoğlu, uyuşmazlığın miktarı ve konusu ne olursa olsun, uzlaşma yerine mahkemeleri tercih eder hale geldiklerini, mahkemelerin ve hâkimlerin artık bu yükü kaldıramadığını söyledi.

Hisarcıklıoğlu, Ticaret Mahkemelerinde bir davanın ortalama 311 gün, İş Mahkemelerinde 381 gün, Fikri ve Sinai Haklarda ise 425 gün sürdüğünü, bu süreçte de herkesin zarar gördüğünü ifade etti. Bu nedenle, alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinin, diğer ülke uygulamaları da incelenerek çeşitlendirilmesi ve yaygınlaştırılmasının, uzlaşma kültürünü yaygınlaştıracığı gibi, yargının iş yükünü de hafifleteceğini vurgulayan Hisarcıklıoğlu, “Özel sektör temsilcileri olarak bizler, her alanda olduğu gibi hukuk sistemimizle ilgili olarak da hükümetimiz ve kamu kurumlarımızla yakın çalışma içindeyiz. Nitekim birlikte çalışarak, yeni Ticaret Kanunu, yeni Borçlar Kanunu, Arabuluculuk Kanunu ve İstanbul Tahkim Merkezi Kanunu yürürlüğe girdi. Yine birlikte çalıştığımız Yatırım Ortamı Mevzuatı ve Hukuksal Süreçler Komitesi (YOİKK) çalışmaları sonucunda, Bilirkişilik Kanun Tasarı Taslağı hazırlandı. Yüksek Yargı Kararlarının yayınlanması kabul edildi. Artık, Yargıtay ve Danıştay kararları yayınlanmaya başladı. Hukukun öngörülebilir olması da,

bu tür çalışmalar sonrası mümkün olacaktır” dedi.

Hisarcıklıoğlu, hukuk sistemi iyi olan bir Türkiye'nin, sadece kendi vatandaşlarının huzur ve güven içinde yaşadığı ülke olarak değil, aynı zamanda ekonomik, sosyal alanlarda bölge halkları için de çekim merkezi ve politik riski düşük bir yatırım merkezi olacağını dile getirdi.

YARGI REFORMU STRATEJİSİ

Adalet eski Bakanı Kenan İpek de, adalet hizmetlerinde zaman yönetimi konusunda devrim niteliğinde adımlar atılacağını belirterek, “Belirli tür dava ve işlerde, ortalama görülme sürelerini belirleyeceğiz. Böylece, artık vatandaşlarımız açtığı davanın yaklaşık olarak ne zaman biteceği konusunda bir kanaat sahibi olacak” dedi.

Adaletin hızlı ve etkin bir şekilde tecelli etmesinin herkes için büyük önem arz ettiğini söyleyen İpek, toplumda baş göstermesi kaçınılmaz olan uyuşmazlıklarda yargı mercilerinin bir “nihai çözüm” makamı olduğunu vurguladı. Yargı Reformu Stratejisi'nin bu hassasiyet temelinde şekillendiğini vurgulayan İpek, geçen nisan ayında kamuoyuna duyurulan Strateji Belgesi ile adalet hizmetlerinde hem fiziki altyapının geliştirilmesinin, ihtiyaç duyulan nitelikli personel ve yargı mensubu sayısının artırılmasının hem de geleneksel yargılamaya alternatif usulleri de içerecek biçimde, çağdaş hukuk uygulamasının sistemde yerini almasının hedeflendiğini belirtti.

Yeni Yargı Reformu Stratejisi'nin iki temel düşünce üzerinde inşa edildiğini anlatan İpek, bunların yargıya intikal eden iş yükünün azaltılması ve yargılama sürelerinin kısalması olduğunu söyledi. Hukuk uyuşmazlıklarında arabuluculuk uygulamalarında belirli bir mesafe kat ettiklerinin altını çizen İpek, önümüzdeki süreçte belli alanlarda arabuluculuğu zorunlu hale getireceklerini ifade etti.

DANIŞTAY BAŞKANI GÜNGÖR: “ADİL YARGILAMA BEKLENİYOR”

Devleti oluşturan üç erk arasında yer alan yargının, uyuşmazlıkları çözmek, haklıya hakkını teslim etmek ve kamu düzenini ko-

rumak için var olduğunu ifade eden Danıştay Başkanı Zerrin Güngör, yargının uyuşmazlıkları çözmek konusundaki önemini ötelene-meyeceğini, ihmal edilemeyeceğini belirtti.

Devlet gücünü kullanarak millet adına yargılama yapan yargıçların, verdikleri kararlarla toplum vicdanını rahatlatması gerektiğine dikkat çeken Güngör, “Yargıya güvenin tesisi ve sürekliliği, yargı mensuplarının makul sürede verdikleri kararlardaki isabete bağlıdır. Güven duyulmayan ve saygınlığı zede-lenmiş yargı sisteminin bulunduğu bir ülkede hukuk güvenliğinin sağlanması, ekonomik ve sosyal istikrarın devam ettirilmesi kolay olmayacaktır” değerlendirmesinde bulundu.

Toplumun, yargıdan, adil yargılama ve davaların makul sürede karara bağlanmasını beklediğini vurgulayan Güngör, Anayasa’nın ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin ilgili maddelerinde de davaların makul sürede bitirilmesinin önemini vurguladığını dile getirdi.

Yıllar içinde dava sayılarında olağanüstü artış meydana gelmesinin, davaların daha iyi sonuçlanması ve adil yargılama ilkesinin ihmaline yol açtığını anlatan Güngör, yargının türlü nedenlerle geç karar vermesinin, yeni toplumsal sorunlar oluşturmasının yanı sıra adalete güven duygusunu sarsacağına da dikkati çekti.

Türk idari yargı sistemi açısından yeni bir çözüm olarak dava dışı veya içi alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinin tartışılması ve yasal altyapı çalışmalarının tamamlanarak

hayata geçirilmesi gerektiğini ifade eden Güngör, Avrupa Konseyi’nin karar organı Bakanlar Komitesi’nin de bu konuda tavsiye kararları bulunduğunu hatırlattı.

Danıştay olarak idari uyuşmazlıkların alternatif yöntemlerle çözülmesi konusunda, dünyanın birçok ülkesinde yapılan çalışmaları yakından izlediklerini anlatan Güngör, Almanya’nın Bavyera eyaletindeki idari yargıçlara tanınan uzlaştırma yetkisinin güzel bir örnek teşkil ettiğini sözlerine ekledi.

YARGI AĞIR İŞ YÜKÜ ALTINDA

Yargıtay Birinci Başkanı İsmail Rüştü Cirit ise Anayasa’nın 9’uncu maddesine göre yargı yetkisinin Türk milleti adına bağımsız mahkemeler tarafından kullanıldığını ve asli sahibinin Türk milleti olduğunu hatırlattı. Yargının yılda yıla aktarılan değişmez sorunlarının başında ağır iş yükünün geldiğini, Yargıtay’ın ağır iş yükünün çözülmesinin önemini anlatan Cirit, sözlerini şöyle sürdürdü:

“Bunun nedeni, yargı kabul etsek de etmesek de SOS vermektedir, imdat çığlığı atmaktadır. Yargı mensupları çok ağır işi yükü altında çalışmakta ve Türk’ye’de tüm ihtilaflar yargı içinde çözülmekte, hâkim ve savcı sayımız yetersiz kalmaktadır.”

Türkiye’de adli yargıda 13 bine yakın, idari yargıda da Danıştay da dâhil 2 bine yakın hâkim ve savcı bulunduğu dikkat çeken Cirit, Türkiye’de her üç kişiden birinin yargıya taraf veya davalı olduğunu, etkin ve adil bir bilgilendirme sistemi kurulmadığı için yargının da bunları çözmekte zorlandığını söyledi.

Cirit, 2014 yılında Cumhuriyet Başsavcılıklarınca %44,6 oranında kovuşturmayaya yer olmadığı şeklinde karar verildiğini dile getirerek, konuşmasına şöyle devam etti:

“%43’ü, yani 2 milyon 928 bini dava açılmasına ilişkindir. Yetkisizlik, fezleke düzenlenmesi, görevsizlik, birleştirme, başka bir büroya gönderme şeklinde de 767 bin karar verilmiştir. Yani toplam 6 milyon 800 bin ihtilaf olmuştur. Bunlardan yarısı dava konusu olmuştur ve bu ihtilafların %37’si, sayı olarak 1 milyon 455 bini sonunda bir ceza çıkmıştır.”